

DELOVNA TERAPIJA

Terapevtski pes

Vključevanje živali v proces terapije postaja vse bolj znana in priznana metoda dela med strokovnimi delavci. Interakcija med osebo, živaljo in terapevtom izboljša motorične, procesne in komunikacijske spretnosti, dviguje samozavest, zniža simptome bolezni in pozitivno vpliva na kakovost življenja. Najbolj pogosto uporabljane živali so psi, mačke, konji, ptiči in delfini. Čeprav se veliko govori o pozitivnih učinkih živali na ljudi, pa je pri tem še vedno veliko nejasnega, nedorečenega ali napačno razumljenega.

PSI POMOČNIKI

Živali, predvsem pse, se lahko uporabi na različne načine. Dobro znani so psi pomočniki, ki pomagajo gibalno oviranim osebam, in psi vodniki za pomoč slabovidni ali slepi osebi. Vedno bolj pogosti pa so tudi psi za opozorilo pri različnih napadih. Ti znajo zaznati spremembo v telesu pri osebah pred epileptičnim napadom ali pri osebah s hipo- ali hiperglikemijo. Poleg omenjenih poznamo še terapevtske pse in pse družabnike.

Terapevtski pes je izraz, ki se ga vse pogosteje sliši. To je pes, ki živi z vodnikom v njegovem domačem okolju ter izvaja delo v različnih inštitucijah. Opravljen mora imeti veterinarski pregled, tečaj poslušnosti in prakso v različnih institucionalnih okoljih. Vodnik se mora teoretično in praktično pripraviti na delo z ljudmi različne starosti in z različnimi zdravstvenimi težavami. Po uspešno končanem izobraževanju postane terapevtski par. Psu je dovoljen vstop v bolnišnice, šole, vrtnice, rehabilitacijske ustanove in je pomemben del terapevtskega procesa.

Preden psa umestimo v posameznikovo življenje ali rehabilitacijo, si je treba postaviti najpomembnejše vprašanje – ali ima ta človek rad pse? Pes na posameznika deluje pozitivno, če se ga ta ne boji, če v preteklosti ni imel negativnih izkušenj in če želi imeti stike z drugo vrsto. Strokovna oseba mora vedeti, kateri pes bo lahko pomagal in bo imel terapevtske učinke. Dobro izšolan pes družabnik, na primer, lahko posamezniku pri prehodu iz statusa zaposlenega v status upokojenca pomaga ohranjati fizično pripravljenost, socialne stike, kognitivne funkcije, kar dolgoročno pomeni manj možnosti za depresivna stanja in srčno-žilne bolezni. V tem primeru bo imel pes družabnik pozitiven vpliv na kakovost preživetja posameznikovega dne. V drugem primeru pa terapevtki pes, ki je del rehabilitacijskega programa, lahko posamezniku po poškodbi roke pomaga k izboljšavi obsega giba in moči roke.

RAZLIČNI TIPI

Obstajajo tri oblike vključevanja terapevtskih psov v institucionalno okolje: terapija s pomočjo psa, aktivnosti s pomočjo psa in družabništvo. Malo manj zahteven program je aktivnost s pomočjo psa, ki terapevtu dovoli, da med samim programom kaj prilagaja in spremeni, ter program družabništva, ki je spontana oblika druženja psa in posameznika.

Pri programu terapija s pomočjo psa pa je terapevt tisti, ki pripravi program, ga vodi in na koncu oceni rezultat dela. Program ima za posameznika ali skupino določen terapevtski cilj. Vsebovati mora natančen opis položajev psa, katere pripomočke bodo uporabili, kje

Terapevtski psi so v veliko pomoč pri izvajanju terapije. ▶



▶ Bolniki laže opravijo naloge v navzočnosti psa.

bo posameznik in kaj bo izvajal. Terapevtski pes je vključen v program na različne načine. Lahko je aktiven ali pasiven del obravnave. Aktiven pomeni, da sočasno z bolnikom izvaja določeno gibanje. Pasiven pa, da pes miruje blizu bolnika, ki izvaja določene aktivnosti. Nadalje lahko terapevtski pes določi, koliko časa mora bolnik vzdrževati določen položaj, kolikšen obseg giba mora izvesti in v kateri smeri.

V VELIKO POMOČ

Pri ljudeh po poškodbah povzroča v začetku vsak premik, vsako razgibanje bolečino. Ob navzočnosti psa pa je opaziti, da so bolniki bolj vzdržljivi, opravijo več nalog in laže prenašajo bolečino. Velikokrat pozitivnih učinkov ne moremo izmeriti, lahko pa jih opazimo in opišemo z besedami. Ene izmed teh so socialne interakcije. Opazujemo in primerjamo lahko, kako se spreminja vzorec vedenja pri posameznikih med terapijami, kjer so prisotni terapevtski psi, in terapijami, ki so že utečene. Opaziti je, da so bolniki ob prisotnosti živali laže stopili v stik s terapevtom, bolj so mu zaupali, povedali več in bili ves čas terapije aktivnejši.

Pse uporabljamo tudi pri zmanjševanju napetosti, tesnobe in zmedenosti pri osebah z onkološkimi težavami. Terapevtski psi so ventil za žalost, jezo, zmedenost, tesnobo, strah. Posameznik vseh teh čustev včasih ni zmožen pokazati pred svojci in otroki.

Terapevtskega psa lahko vsak terapevt umesti v svoje delo, če ima dovolj terapevtskega znanja, je kinološko ozaveščen in kreativen pri pripravi terapevtskega programa. Da bi se dvignila uporabnost in priznavanje te oblike kot redna oblika terapije, so potrebna še nadaljnja dokazovanja o pozitivnih učinkih psov na posameznika v procesu rehabilitacije. Vendar pa je pomembno razmišljati tudi o vključevanju terapevtskih psov v program preventive in zdravljenja ter tako pomagati posameznikom ohranjati kakovost življenja ali pospešiti proces zdravljenja.

▶ besedilo in foto: NATAŠA OGRIN JURJEVIČ, dipl. delovna terapevtka

